

De bekeering van August Hermann Francke : volgens zijne eigene mededeeling.

<https://hdl.handle.net/1874/355712>

DE BEKEERING

VAN

AUGUST HERMANN FRANCKE,

volgens zijne eigene mededeeling (1).

Het was ten jare 1687, toen ik ongeveer 24 jaren oud was, dat ik over mij zelve ernstig begon na te denken, mijnen zedelijken toestand inzag, en dat bij mij de begeerte ontwaakte om vrijgemaakt van de slavernij der zonde, in de heerlijke vrijheid van Gods kinderen te deelen.

Met juistheid kan ik mij niet meer herinneren, door welke uiterlijke omstandigheden ik dit inzien kreeg en tot dit verlangen geraakte. Dit alleen weet ik, dat het Gods genade was, die mij wonderbaar voorkwam, onderschraagd en geleid heeft. Mijne godgeleerdheid of liever mijne godsdienstige kennis was geheugen-werk en verstands-oefening. Ik begreep dat ik mij jegens God en menschen zou bezondigen, bijaldien ik tot eene kerkelijke bediening geroepen, aan anderen iets verkondigde, waarvan ik voor mij zelve nog niet de innige overtuiging had. Zeer bekend in de wereld, omgeven door allerlei

(1) Deze mededeeling is ontleend uit de *Archives du Christianisme*, II Serie, Tom. V, p. 53.

soort van verleiding der zonde, gevoelde ik mij gedrongen, om de goddelijke ontferming in te roepen. Ik boog mij met een diep bewogen hart voor God neder en bad Hem, dat Hij mij onder zijne kinderen mogt aannemen. *Daar gij leeraars behoordet te zijn van wege den tijd, hebt gij wederom van noode dat men u leere, welke de eerste beginselen zijn der woorden Gods* (1). Ziet daar, hetgeen ik tot mij zelve zeide. Ik las en herlas den bijbel; ik kon dien verklaren; maar het woord des Heeren was nog geen leven in mij geworden. Hierop zeide ik mijne bijbelsche studien vaarwel, en begon de gewijde Schriften uit een nieuw oogpunt te onderzoeken. Ik zocht een Christen te worden, en ik werd het, dank zij Gods genade!

Hoe vele waren de beletselen die mij eerst voorkwamen. Niet dat ik grove zonden te bestrijden had; maar ook de kleinere waren niet minder te duchten. Zij verscholen zich achter mijne eigenliefde, achter de zucht naar lof en eer, en de verwijtingen van menschen die ik, zoo het mij voorkwam, mij zou berokkenen. Ik was te moede even als een ongelukkige gevangene, wiens banden ten deele verbroken zijn; maar die de anderen veel sterker voelt knellen. God, de magtige en getrouwe werd mijn helper en steun. Zijn magtige hand verbrak weldra alle kluisters, en schonk ruimte aan

(1) Hebr. V: 12.

mijn hart, zoodat ik boven alles Hem beminde, Die ons eerst heeft liefgehad. Nu stond ik op den dorpel van den tempel der wedergeboorte; doch mijne oude wereldsche geneigdheden weerhielden mij lange om dieper die gewijde plaats in te treden. Ik schroomde wel niet om den naam des Heeren te belijden, en aan mijne vrienden te zeggen, dat ik had voorgenomen in nieuwigheid des levens te wandelen; doch God is mijn getuige, wanneer ik verklaar, dat de liefde der wereld mij nog al te zeer beheerschte. Het kwade in mij was als een reus, waartegen een kind zich wil meten. Ware ik in dien toestand gebleven, ik zou mij diep ongelukkig gevoeld hebben. Het was een halfslagtige toestand, in welken ik als 't ware met de eene hand mij naar den hemel uitstrekte, terwijl ik met de andere nog de afgoden der aarde vasthield. De Heer had mededoogen met mij. Hij onderschraagde mijne zwakke kracht. Ik verloor den moed niet, en bleef vertrouwen tegen hope op hope. Verwonderlijk groot was de liefde welke God mij betoonde, en de droefheid, waardoor hij mij deed gevoelen dat mijne bekeering Zijn werk was.

Dit alles ging bij FRANCKE om, in het begin van zijn verblijf te Lunenburg. Omstreeks dien tijd, althans niet lang daarna, werd hij verzocht om in eene van de kerken dier stad eene predikbeurt te vervullen. Hij zelve heeft het medegedeeld, welk

een strijd hij toen in zijn binnenste ontwaarde en welk eene zege de volharding hem deed wegdragen. Ziet hier zijn eigene woorden:

Nadat ik de waarneming van eene predikbeurt aangenomen, en mij wel beraden had, bleef ik bepaald op dezen tekst: *deze zijn geschreeven, opdat gij gelooft dat Jezus is de Christus, de Zoon van God, en opdat gij geloovende het leven hebt in Zijnen naam!* (1) Ik nam voor te spreken over het levend geloof, en te toonen hoeveel dit verschilt van het doode geloof. Maar gij nu? dit moest ik weldra mij zelven afvragen: hebt gij dat geloof, waarover gij wilt spreken, waarvan gij de bron en het geluk tracht aan te wijzen? Die vraag ontrustte mij sterk; ik hield mij niet meer bezig met mijn werk, ik peinsde alleen over mij zelven. Onuitsprekelijke benaauwdheden grepen mij aan, en in plaats van te bedaren, werden die door mijn nadenken en redeneren nog meer verzaard en versterkt. Ik zocht mij te herinneren, wat ik door de geloofsleer en zedekunde had geleerd; alles wat ik zoo dikwerf in goede geschriften ter oefening in godzaligheid gelezen had; zelfs doorbladerde ik de gewijde Schriften; het mogt alles niets baten. Ik vond geene kracht, geen licht, noch in Gods woord, veel minder in eenig geschrift van menschen. Geheel mijn voorbijgegaan leven stond eensklaps voor mijne oogen.

(1) Joh. XX: 31.

Even als men van eenen hoogen toren de straten en huizen eener stad beneden zijne voeten ziet, zoo zag ik mijne voorbijgesnelde levensdagen. Ik konde mijne zonden een voor een optellen, en zag welhaast waaruit die allen waren voortgekomen, uit ongelooft, of hetgeen in de zaak hetzelfde is, uit schijngehoof, uit geloof zonder wezen, dat geen wortel en grond heeft in het hart. *ô* Hoe hevig was toen de angst mijnes harten! Ik sprak er met niemand over, doorgaans zocht ik de eenzaamheid, en nu eens moest ik bitter weenen, dan liep ik zonder eenig doel rond, dan weder wierp ik mij voor God neder, die mij tot op dat tijdstip onbekend gebleven was, biddende en smeekende, Hij mogt zich mijnes ontfermen. Ik gevoelde dat ik in dien toestand, waarin ik toen was, niet konde prediken. Ook wilde ik mijn geweten niet met eene nieuwe zonde bezwaren, door hen te misleiden die mij zouden hooren. Daar ik in mij zelven verzonken en door hevige benaauwdheid aangestast, enkel op mijne ellende staarde en alle vertroosting miste, hoe zou ik daar aan anderen troost aanbieden en tot hen van vrede kunnen spreken? Ik nam voor om niet te prediken, om misschien de heilige bediening geheel vaarwel te zeggen; doch wilde vooraf nog eene laatste poging doen, eene laatste beproeving ondernemen. Wederom boog ik mijne knieën in het stof en riep met alle krachten God aan, biddende en smeekende dat het Hem mogt be-

hagen, zich aan mijn hart te openbaren en mij te ontdoen van de banden en kluisters, waaronder ik tot op dit oogenblik zuchtende gebukt ging. En ziet, de Heere hoorde en verhoorde mij. Zoo groot was zijne liefde, dat Hij als op een oogenblik (indien ik het dus mag noemen) alle mijne twijfelingen deed wijken, dat Hij in dien eigen stond, mij de verzekering gaf van Zijne genade, van mijne aanneming als een kind van God door Jezus Christus, zoodat Hij mijn God, mijn genadige Vader was. Nu had ik geen onrust, geen twijfel, geene droefheid meer! Heilige vreugde doorstroomde mij, en mijne ziel was opgetogen en overvloeiende van lof en dankzegging. Overstelt van smart en angst had ik mij op de knieën neergeworpen, en opstaande van het gebed smaakte ik onuitsprekelijke zaligheid. Mijn voorbijgesneld leven kwam mij nu voor als een droom, als een' tijd van diepen slaap. Ik leefde niet dan in dat tijdstip, en op dat tijdstip werd ik overtuigd, dat de geheele wereld met alle hare vermaken en bekingen niet in staat was om eene vreugde in mijn hart te scheppen, gelijk aan die welke ik smaakte over mijne behoudenis. Ik gevoelde het, en hield mij overtuigd, dat niets ter wereld mij kon scheiden van de liefde Gods, mij bewezen in Christus Jezus mijn' Verlosser en Heer!

Het zal wel onnoodig zijn te zeggen, dat FRANCKE er nu verre af was om het predikambt neer te leg-

gen. Hij sprak en predikte nu in het eerste vuur des geloofs. Hij kon nu zeggen: *wij gelooven ook, daarom spreken wij ook.* Het is van dit oogenblik af, waarvan wij u de bijzonderheden hebben medegedeeld, dat FRANCKE zijne bekeering dagteekende. Veertig jaren later, toen hij weinige oogenblikken voor zijnen dood, in den tuin van het weeshuis, te Halle zijn laatste gebed op aarde tot God opzond, gedacht hij nog met dankzegging aan dit tijdstip en betuigde dat de kennis, die hij toen aan den Heer Jezus Christus verkregen had, voor hem, tot op den avond zijnes levens, eene onuitputtelijke bron van vrede en geluk gebleven was. Het opregte verlangen om van de zonde en het bederf verlost te worden, om door het geloof deelgenoot te zijn van de verdiensten en gerechtigheid van Jezus Christus; om door Hem met God verzoend, een nieuw leven, een leven van liefde en heiligmaking te leiden; ziet daar, waarvan zijne bekeering uitging en waarop zij uitliep. Ziet daar ook wat tot eene waarachtige bekeering bij allen en altijd gevorderd wordt! Wie naar verlossing haakt, en begeerig is om Christus te kennen in de kracht zijner opstanding en de gemeenschap zijnes lijdens, bij hem moet vernieuwing van hart en zin en dagelijksch voortgezette heiligmaking, een eerste vereischte zijn. Zonder geloof en wedergeboorte zal niemand het koningrijk Gods zien. Wat men ook zegge of doe: dit, dit is de

eenige weg ten leven. Die weg is slechts één en steeds dezelfde; doch daarbij worde niet vergeten, dat de aanleidingen en middelen om op dien weg des heils te geraken, onderscheiden en tot bijkans in het oneindige verschillende zijn. Wie toch zal de magt en liefde beperken van Hem, die even als in de natuur, zoo ook in het rijk der genade aan verscheidenheid lust heeft, en groot is van raad en magtig van daad. *O diepte des rijkdoms, beide der wijsheid en der kennisse Gods! Want wie heeft den zin des Heeren gekend? Of wie is zijn raadsman geweest?* (1)

Ja 't meest in uw genaderijk
 Vertoont uw almagt liefdemerken;
 Uw lokken is geen' dwang gelijk,
 Gij werkt het willen en het werken:
 Uw liefde wekk' in ons dien liefdegloed,
 Dat ook ons hart U eeuwig lieven moet. (2)

(1) Rom. XI: 33^a, 34. (2) Gez. 10: 6.